



# CHTĚL BYSTE TELEFONU UVRHOVANÝ ZE ZLATNA?

Samozřejmě, že ano! Kdo by nechtěl? Ale věděli jste, že váš mobil by nefungoval, kdyby neobsahoval zlato? **MOBILNÍ TELEFONY TOTIŽ POTŘEBUJÍ AŽ 30 RŮZNÝCH KOVŮ**, aby vůbec mohly pracovat.

A věděli jste, že **GLOBÁLNÍ ELEKTRONICKÝ PRŮMYSL KONZUMUJE STÁLE VĚTŠÍ ČÁST SVĚTOVÝCH DRAHÝCH A VZÁCNÝCH KOVŮ**, aby mohl vyrábět naše mobily, laptopy a MP3 přehrávače? Řada těchto kovů se těží v rozvojových zemích, kde dělníci často pracují v otřesných podmínkách.

Také životní prostředí platí cenu za naši neustálou chuť na nejmodernější elektronické výrobky. V Norilsku v Rusku, kde se pro elektronické součástky těží nikl, kobalt, platina a paladium, je **ZNEČIŠTĚNÍ VZDUCHU TAK VELKÉ, ŽE MNOHO DĚTÍ JE MRZAČENO ZÁVAŽNÝMI PLICNÍMI CHOROBYMI**.

V Demokratické republice Kongo **PRACUJE V MĚDNÝCH A KOBALTOVÝCH DOLECH 50.000 DĚTÍ, NĚKTERÉ Z NICH TEPRVE SEDMILETÉ**, po mnoho hodin bez ochranného oděvu. Kolem dvou milionů drobných horníků v Kongu vydělává méně než 2 eura denně. V jiných regionech byly odstraněny celé vesnice, aby uvolnily dolům místo. A zatímco někteří horníci vydělávají s bídou dostatek peněz na nákup jídla a léků pro své rodiny, důlní společnosti a obchodníci mají kapsy plné zlata, protože poptávka po nerostech se zvyšuje.

Kampaň makeITfair žádá elektronické společnosti světových značek, aby **PŘEVZALY ZODPOVĚDNOST ZA ZLEPŠENÍ OTŘESNÝCH PODMÍNEK** v dolech na celém světě a přestaly těžbou ničit životní prostředí.

**ZJIŠTI, JAK MŮŽEŠ POMOCI, NA**  
[WWW.MAKEITFAIR.ORG](http://WWW.MAKEITFAIR.ORG)

# UWYRÓBNIENIU Z...

## TANTALU

Tantal je zapotřebí pro důležité elektronické součástky v mobilních telefonech, digitálních fotoaparátech a laptotech nazývané kapacitory. Těžba koltanu, známého jako tantalová ruda, pomohla zažehnout krutou občanskou válku v **Demokratické republice Kongo**.

## KOBALTU

Kobalt je důležitá součást dobíjecích baterií potřebných pro laptopy, mobilní telefony a digitální fotoaparáty. **Zambie** a **DR Kongo** produkují polovinu světového kobaltu, ale důlní a tovární dělníci v obou zemích jsou vystaveni krutým zdravotním a bezpečnostním podmínkám. V Zambii zahynulo v roce 2005 v dolech 80 lidí.





## MĚDI

**Chile** je největším světovým producentem mědi, která se používá pro mnoho elektronických součástek. Zemědělci v Chile čelí obrovským problémům, protože měděné doly spotřebují mnoho vody. V suchých regionech severní Chile spotřebovávají důlní společnosti vzácnou podzemní vodu, čímž omezují dodávky pitné vody.

## ZLATA

**Jižní Afrika** je největším světovým producentem zlata. Zlato je výběrovým materiálem pro kontakty a konektory v obvodech řady elektronických výrobků. Zlato se často získává z povrchové těžby, při které se používají škodlivé prvky jako kyanid, který může prosáknout do půdy a spodní vody. Při získání 0.034g zlata do obvodu v mobilním telefonu vznikne nejméně 100 kg důlního odpadu.

## ZAJÍMAVÉ NUGETY

-  **Nejméně 20 milionů lidí je přímo zapojeno do těžby nerostů a odhaduje se, že 100 milionů lidí je na těžbě existenčně závislé.**
-  **13 milionů lidí se přímo podílí na drobné těžbě, což je často nesmírně riskantní činnost.**
-  **Odhaduje se, že v dolech pracuje mezi milionem a milionem a půl dětí.**
-  **Okolo 15.000 lidí bylo donuceno opustit své domovy, aby ustoupilo největšímu zlatému dolu na světě – dolu Freeport v Indonésii.**

## NIKLU

Nikl se používá pro výrobu baterií v mnoha elektronických výrobcích. V Norilsku v Rusku jsou emise ze sulfidu niklu a mědi tak obrovské, že sníh ve městě má žlutou barvu.

## VZÁCNÝCH ZEMSKÝCH KOVŮ

Vzácné zemské kovy jsou skupinou 17 prvků, které se mohou používat při výrobě fluorescenčních substancí pro počítačové obrazovky. Vzácné zemské kovy se těží ve Vnitřním Mongolsku v Číně, kde důlní průmysl poškozuje životní prostředí pro budoucí generace. Emise z hutí znečišťují ovzduší – na některých místech do takové míry, že obyvatelé ztěžlivě vidí slunce.

## CÍNU

Cín se používá v tištěných obvodech. V Indonésii – druhém největším producentovi cínu na světě – způsobuje nekontrolovatelná těžba přírodní katastrofu. Obrovské díry se stojící vodou jsou v mnoha vesnicích běžným jevem, stejně jako hromady hlíny podobné vyschlým kopcům.

## PLATINY

Platina se používá pro počítačové hard disky a v displejích z tekutých krystalů pro laptopy a některé televize s plochou obrazovkou. V jižní Africe byly místní komunity nuceny opustit svoji zemědělskou půdu bez řádné kompenzace, aby ustoupily rostoucímu počtu platinových dolů zásobujících počítačový průmysl. A ještě hůře – 40% horníků v platinových dolech jižní Afriky jsou smluvními pracovníky, kteří mají méně práv a vydělávají méně než ostatní dělníci. Často musí dělat tu nejnebezpečnější práci a nemají prakticky žádný bezpečnostní trénink.

## Důlní utrpení

Se svojí drobnou konstitucí vypadá 13letý Jean **PŘÍLIŠ SLABÝ PRO ZVEDÁNÍ TĚŽKÝCH PYTLŮ S KAMENY**, které budou proměněny v kobalt pro elektronický průmysl. Přitom nosí tyto pytly až jedenáct hodin denně, šest dní v týdnu. Za svou bolest si vydělá od dvou do čtyř euro za den.



Jean nás požádal nepoužívat na fotografii jeho pravé jméno, aby ochránil svoji totožnost.

## “Zahraniční důlní společnosti drancují naši zemi.”

JEAN, 13 LET, PRACUJÍCÍ V DOLECH KATANGA, DEMOKRATICKÁ REPUBLIKA KONGO.

Jean **NENÍ JEDINÝM DÍTĚTEM, KTERÉ RISKUJE SVŮJ ŽIVOT** v dolech každý den, bez jakékoli ochrany. Odhaduje se, že v důlní provincii Katanga tvoří děti více než třetinu horníků.

“Vůbec se mi nelíbí osud, který mé vesnici připravily zahraniční těžební společnosti, ničící naši zemi,” říká Jean. “**MOJE VESNICE TOHO TOLIK POTŘEBUJE.** Nemáme elektrinu ani pitnou vodu, zdravotní středisko je špatně vybavené. Ale důlní a obchodní **SPOLEČNOSTI SE OBOHACUJÍ PŘED NAŠIMA OČIMA.** Ti lidé nejsou ani velkorysí, ani soucitní.”

Jean žije se svými rodiči a čtyřmi bratry a sestrami ve vesnici 40 km od dolu. Chodíval do školy, ale **MUSEL ZAČÍT PRACOVAT**, aby vydělával peníze a pomohl rodinu živit.

**OTOČ A UVIDÍŠ, JAK MŮŽEŠ POMOCI DĚTEM JAKO JE JEAN VYRÁBĚT IT FÉROVĚ...**



## FÉROUŇ TĚŽBA - MAKEITFAIR

Ceny kovů rostou, ale dělníci v dolech v rozvojovém světě nesklízejí žádnou z těchto výhod. Bojují o přežití s chudými mzdami a těží kovy, abychom my mohli hovořit se svými přáteli prostřednictvím nejmodernějších mobilů nebo poslouchat nejžhavější hity na našich MP3 přehrávačích.

V naší části světa připravují vlády nové zákony o recyklaci, aby chránily životní prostředí. Komunity žijící okolo dolů jsou ale často obklopeny kontaminovanou půdou a vodou. Dýchají vzduch znečištěný emisemi z vysokých pecí, což má často drastické a dlouhodobé dopady na jejich zdraví.

Společnosti jako Philips, Lenovo a Packard Bell nám řekly, že se nedomnívají, že by se jich tyto záležitosti nějak týkaly. Často se ani nenamáhají zjistit, odkud kovy, které používají, pocházejí - nebo zda jsou kovy v jejich výrobcích těženy dětmi jako Jean. A nevědí, zda těžební aktivity nezbytné pro jejich výrobky poškozují životní prostředí pro příští generace či nikoli.

Kampaň makeITfair je přesvědčená, že tyto společnosti by si měly vzít za své zjistit, co se děje na konci jejich dodavatelského řetězce - a měly by začít pracovat na změně. Jako velcí konzumenti světových kovů se opravdu mohou o změnu zasadit, mohou zlepšit životy horníků a pomoci chránit naši planetu před dalším poškozováním!

### **A takhle můžeš pomoci ty!**

Pošli e-mail některé z velkých elektronických společností a požaduj zlepšení podmínek pro horníky a dělníky z konce jejich dodavatelského řetězce. A požádej je, ať vyčistí své jednání také co se týče znečišťování životního prostředí!

Návrh textu najdeš na [www.makeITfair.org](http://www.makeITfair.org)!

Když si koupíš nový mobil nebo MP3 přehrávač, odnes ten starý na recyklační místo (nebo ho nech v obchodě)!

Podívej se po dalších letáčích makeITfair o různých aspektech elektronického průmyslu - a zapoj se do aktivit naší kampaně na

[www.makeITfair.org](http://www.makeITfair.org)



### **KONTAKT:**

SOMO, Koordinátor makeITfair  
Sarphatistraat 30, 1018 GL Amsterdam  
Tel: +31 (0)20 639 12 91  
info@makeitfair.org

Asociace pro rovné příležitosti  
Koordinátorka kampaně v ČR  
Gorazdova 20, CZ-120 00 Praha 2  
asociace\_pro\_rp@seznam.cz



**FINANCOVÁNO:**  
Tento dokument byl vyroben s finanční pomocí Evropské unie. Za obsah dokumentu zodpovídá výhradně SOMO a za žádných okolností nesmí být považován za stanovisko Evropské unie.

Listopad 2007